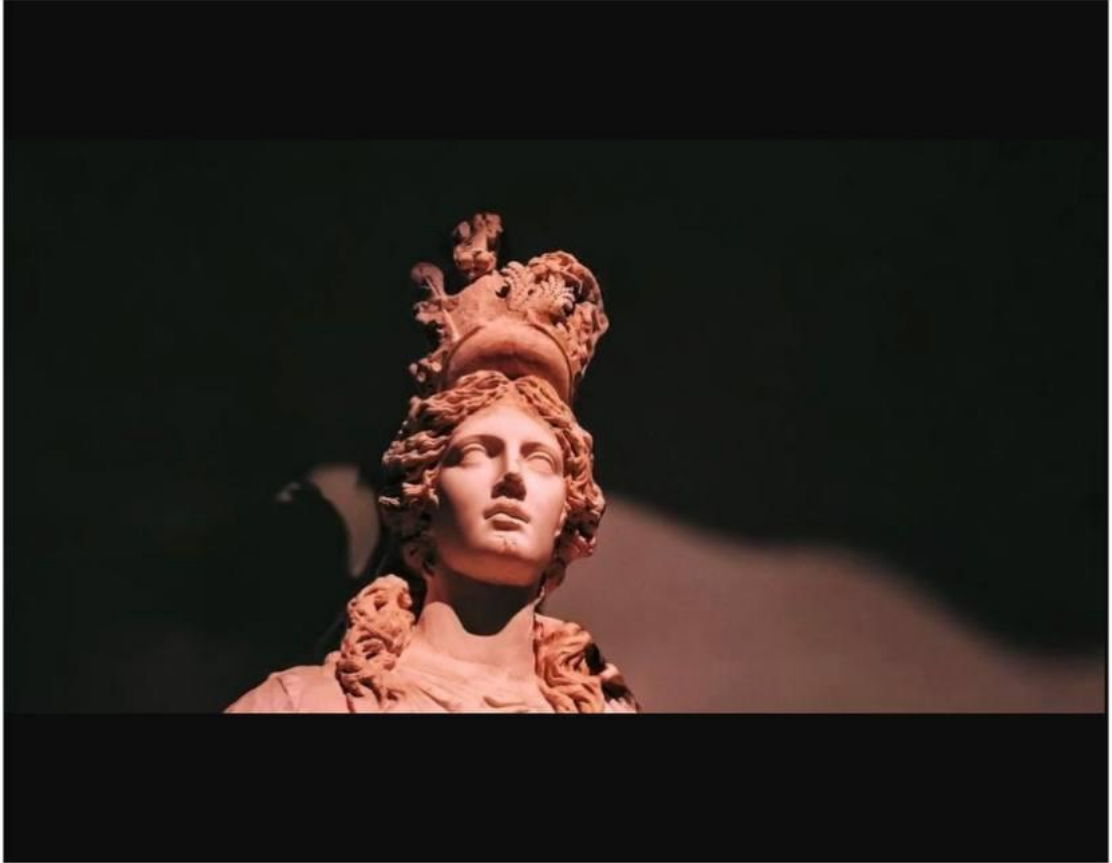

ÖNEMLİ OLABİLİR

Müellif ve mütercim: Sezin Şimşek

Önemli Olabilir

İstanbul, 2024.

Bu eserde yer alan içeriklerin bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayımlanması ve dağıtılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır.

Tüm hakları saklıdır.

I

İçerideydim. Nihayet! Ötekilere karşı kuşanılan kıyafetlerden kurtulmak kadar basit olsaydı keşke ötekilerden de ötekilerin fikirlerinden de kurtulabilmek. Bazen, kendini açıkça ifade edemeyen veya kendini açıkça ifade edebilecekken ötekilerin ön yargı duvarlarıyla yüzleşen insanların karşısındaki duvarları onlar yerine ben yıkabilmek, akıllarındaki fikirleri ben açıklayabilmek istiyorum. Zira hiçbir insan anlaşılmaz değil. Etrafta anlaşılmaz insanlar değil hem anlaşılmayı bekleyen hem anlamak istemeyen ötekiler var. İşte, insan bu ötekilerden nasıl kurtulur? Bilmiyorum, o anda da bilmiyordum. Dolayısıyla o an için hiç değilse kıyafetlerimden kurtuldum.

Kendi başınalığın çıkarısız bir açıklık ve hem bireysel hem içsel yatırımlardan -belki başka kârları da vardır ama- fikrimce fazla kârı, bu kârların da ikincisinden başka olumlu yönü olanı yok. İnsan paylaşmak istiyor. İnsan tavanı seyrederken gördüklerini dahi bir başkasıyla paylaşmak istiyor. Bu paylaşma dürtüsünün ilkin anlaşılma gibi bir beklentisi yok, bu dürtü daha ziyade en basit hâliyle zehrini akıtma beklentisi güdüyor. Anlaşılma sonra zira anlaşılma lüks. Yine de bu tali aşamaya ulaşma gayesindeyse insanın ilkin zihnindeki ağırlıktan kurtulması gerekiyor, bağırması, yakınması... Sonra, eğer o lükse hâlen ulaşamadıysa kendi başınayken dahi benimsediği ketum tavrından soyutlanması ve anlaşılma için gözyaşları içerisinde yakarması... O müşkül ana vardıdaysa kendi başınalığına yine fakat bu kez daha sıkı sarılmak icap ettiğini anlayabilmesi gerekiyor zira kendi başınayken anlaşılmaya gereksinimi yok insanın, zira en yakından yine kendini anlar insan.

Bir mart sabahında, bu fikirlerce sarılıp sarmalanmışken, arkadaşşımdan aldığım koyu yeşil kabanın içerisinde sabah serinliğini yüzümün tüm gerginliğinde hissederek başımı sokak kapısından dışarı uzattım ve gözlerimi kısıp, gökyüzünü şöyle bir süzüp, dudaklarımı gergin bir ip gibi gererek içime aldığım soluğu dışarı bıraktım. Soğğun içerisinde, amaçladığım aksine, ancak yavaşça ilerleyebilirken bakışlarım sokağın görünmeyen kısmına çakılıydı.

Soğukta bazı güzergâhları ayırt etmek imkânsızlaşıyor, böyle havalarda varlığından en fazla hayatta kalmayı sağlayacak ölçüde hoşnut olan insan mezkûr güzergâhlarda nihai sona ulaşacakmışçasına ilerliyor. Bu insanlardan bazılarıyla karşılaşmışsınızdır: Havai, vurdumduymaz tavırlar, sağa sola çarpan kol veya omuzlar ve arkasına bakma gereği dahi hissetmeyen, boş bakışlı, öne eğik kafalar. Böylelerine eğer daha iyi bir teklifiniz ve gözden çıkarabileceğiniz saatleriniz yoksa soğuk bir tavırla yaklaşmalısınız ancak.

Ben de bu insanlardandım. Anlatmaya hevesli olduğum çok hikâyem vardı fakat hikâyelerimi anlamaya yanaşacak insan sayısı hayli kısıtlıydı. Zehrime akıtma beklentisi gütmekten hanidir vazgeçmiştim zira yıllar içerisinde kendimin hayli sabırlı bir dinleyicisi hâline gelmiş veya kendimi kendimin hayli sabırlı bir dinleyicisi hâline getirmiştim. Bu vaziyeti öyle benimsemiş ve ilerletmiştim ki kendimle âdeta randevulaşır hâle gelmiştim. Anlatırken anlatıcıyı da anlatana ve anlatılana maruz kalanı da seyretmek istediğimden bu randevuların çoğunu ayna karşısında gerçekleştirmiş ve bu durumda bir tuhafılık hissetmemiştim. Hâlen hissetmiyorum zira anlattıklarımı benim dinlediğim ölçüde anlayış ve içtenlikle dinleyebilecek hiçbir insan tanımıyorum. Bugün bu hâlden şikâyetçi olmaktan da vazgeçtim, ne de olsa kendimi her arayışında bulabiliyor ve anlaşılma için başkasından ricacı olmak zahmetinden

kurtarıyorum. Beni benim önemseydiğim ölçüde içtenlikle önemseyenini arasam da bulamam zaten.

Neticeten girizgâhını nihayet oluşturabildiğim bu hikâyeyi ilkin başkalarına değil kendime anlatıyorum. Zira eksiksiz bir içtenlik beklentisi içerisindeyken daha sabırlı bir dinleyici aramak da bu arayışın olumlu neticeleneceğine dair nahif dahi olsa bir inanca sahip olmak da fuzuli. Deneyimlerim neticesinde nihayet kendime kâfi, sabrım kefilim.

Soğuşun içerisinde, amaçladığının aksine, ancak yavaşça ilerleyebilirken bakışlarım sokağın görünmeyen kısmına çakılıydı. İlerledim. Somut değil soyut bir varış beklentisi içerisindeydim. Aklımın keşfetmekte olduğum zafiyetleri karşısında anbean hayrete düşer hâlde ve bu hâl nedeniyle öz saygımı yitirmek, kendimden nefret etmek üzereydim. Dolayısıyla varmam gereken yer bir mekânın değil aklımın, varlığının farkında olmanın dahi hayli ürpertici olduğu, bir köşeydi. Bu köşeyi idrak için bir mekân gerekmezdi. Zaten nereye gidersem gideyim anların çoğuna “davetsizce” misafir olma keyfiyetinden hiç de gocunmayan aklım da bana eşlik edecekti. Bu zafiyetlerin varlığını değil kabul etmek, inkâr etmemek dahi hayli çetin bir işken nedenleri konusunda akıl yürütemek söz konusu bile değildi. Bunun için çocukluğuma gitmem gerekirdi, çocukluğuma artık bir çocuk değilken gitmem... İlkin bu fikrin karşısında, ilerlediğim sokağın ortasında, düşünceye daldım ve adımlarımı istemsiz bir biçimde yavaşlattım, ardından bunun bir zaruret olduğunun bilincine vardım ve başımı avuçlarımın arasına alıp kendimi kaldırıma bıraktım. Fikirlerin fikirleri kovaladığı aklımın aksine sokak neyse ki veya ne yazık ki tenhaydı... Zira içerisinde bir avuç dahi insan olsaydı fikirlerim dile gelmeye çalışmaz, beni insandan ziyade hareketsiz bir yığından farksız kılmazdı.

Bugün beni dünü, dün beni bugünü anlamaya zorladıkça şakaklarım attı, fikirlerimin mızrakları aklımın duvarlarına saplandı: Ben, bildiğim fikrinde olduğum ben, terk edilmekten korktuğumu anladım. Terk edilmekten, başını dahi kurtaramamış bir naçar gibi korkuyordum. Anbean, terk edilmemek için vazgeçemeyeceğim herhangi bir ahlaki değerimin, fikrimin, gereksinimimin, kanaatimin, itikadımın, yargımın olmadığını fark ediyordum. Bunların tümü, beni ben hâline getiren bu mefhumların tümü aklımda apansız beliren bu fikir karşısında gölgeleniyor, sarsılıyor, nihayetinde mecalsiz düşüp tükeniyordu. Ben terk edilmekten, başını dahi kurtaramamış bir naçar gibi değil çıkmaz sokakta İsrail'e rastlamış bir günahkâr gibi korkuyordum.

Anılarım bir dizi hâlinde aklımı işgal etti, gözlerimin önünden yüzler, insan yüzleri geçti. Yüzlerin çoğunu ben seçmemiş fakat yine çoğunu ben terk etmemiştim: Ben akışla birlikte ilerlemiş ve olanı seyretmiş, bitene ancak terk edilme anlarında müdahale etmişim. Bu müdahalelere dürüst, içten, sağlıklı bir bilinç hâliyle değil terk edilme korkusundan mütevellit yalın bir inatla girişmiş; istenmeme, reddedilme, vazgeçilme ve benzeri tüm hisleri salt bu inat doğrultusunda inkâr etmiş ve bu müdahalelerin tümünü -içten içe- bile bile mağlubiyetle neticelendirmişim: Bu müdahalelerin hiçbirisi ötekinde herhangi bir içtenlik uyandıracak nitelikte bir heves, his, içtenlik ihtiva edememiş zira hiçbirisi bu içtenlik uğrunda gerçekleştirilmemişti. Neticeten öteki, bir müddet sonra salt terk edilme korkusundan mütevellit kör bir inadın olabilecek en yalın hâliyle yüzleştiğini inkâra açık olmayan bir şekilde sezmiş ve beni ve sözde mücadelemi anlamayı reddetmişti. Tabii...

Tek yüz dışında aklıma gelen yüzler karşısında salt terk edilme korkusuyla başta kendim olmak üzere vazgeçtiklerim aklımı kuşattıkça kendime karşı hissettiğim derin utançla sarsıldım ve yine kendimi uğrattığım haksızlığın yoğunluğuyla ağırlaşım.

Tüm bu haksızlığa, beni bu menfur eğilime mahkûm eden dünkü nedenler bir yana, dünün yarattığı ve benim de içten içe benimsediğim veya benimsemek mecburiyetinde hissettiğim veya hissettirildiğim “iyi olan hiçbir şeyi hak etmeme” hissiyatına karşı gelmeyen, karşı gelemeyen veya karşı gelmek istemeyen ben de neden olmuş olabilir miyim? Bu hissiyata savaş ilan etmek yerine bu hissiyatı benimsemek yoluyla kendimi içerisinde bulunduğum bu umarsız hâle yine kendim getirmiş olabilir miyim? Gitmemin beklendiği anda “gönderilme” olarak anladığım gitme gerekliliğini inkâr etmekle öteki saygısızlıklara yol açan ilk ve en büyük saygısızlığı kendime yine kendim göstermiş olabilir miyim? Ne zamandan beri bu hâldeyim? Kendimi ben mi bu hâle getirdim, yoksa ben henüz bana ait herhangi bir etkiden bahsedilemeyecek bir evrede ötekince mi bu hâle getirildim? Anlamak halletmekten daha çetrefil olabilir, anlamak halletmenin yolunu teşkil ediyor da olabilir. Bilmiyorum, bilmeye istekli ve içten içe meyilli olup olmadığımı da bilmiyorum.

İlkin yüzümü gözyaşlarımdan korudum. Fakat hem ayazın hem fikirler içerisinde boğulurken, yaşlardan tezelden kurtulamamış olmamın etkisiyle yanaklarım kâğıt darbeleri yemişçesine kesiliyordu. Ayalarımın şakaklarımı, yanaklarımı, nihayet gözlerimi ovuşturdum ve doğruldum. Soyut bir varış beklentimin belki henüz kıyısında bile değildim ama varışımdan hâlihazırda fazlasıyla etkilenmişim. Bununla birlikte kendime gelmem gerektiğinin bilincindeydim. Dolayısıyla aklımı meşgul eden fikirlerden hemen kurtulmaya girişmek yerine onlarla sarmalanmış hâlde nereye varacağımı kestiremediğim yolda ilerledim ve artık ilerleyemeyecek ölçüde yorulmayı bekledim. Apartmanların kıyılarından, sokak çocuklarının aralarından geçtim; önce çantasının kayışına doladığı atkısını düşüren bir adama, sonra telaşlı bir poğaçacıya seslendim. Hava yola çıktığımdan daha karanlıktı fakat hâlen akşam olmamıştı. Henüz istediğim ölçüde yorgun değildim, yine de fikirlerimle baş başa olabilmek ve gerekirse onlarla yüzleşebilmek için bir köşede akşam olmasını bekledim. Önümden geçen herkes, her şey bana dünden kişileri, şeyleri hatırlatıyordu: Sokak köpeğiyle şakalaşan yeni yetmede yeni yetmeliğimi, boynundan düşen atkıda tükenmişliğimi, poğaçacının telaşında telaşlarımı, arabasının bagajını kapatmakla uğraşan adamda babamı gördüm. İrkildim, titredim, ürperdim... Zira o adamda yalnızca babamı ve onun gazaplarını değil aynı zamanda anneme attığı dayakları, onu uğrattığı zavallılıkları, onun gözlerinden boşandırdığı yaşları da hissettim ki o yaşlar başımdan aşağı kaynar sular gibi döküldü. O dayakların, zavallılıkların, yaşların hiçbiri hatırımdan çıkmamıştı fakat ben onları aklıma getirmemek için nicedir diremiş; failiye çocukken manen, yetişkinen resmen reddetmişim. Karşımda beliren lalettayin adamın babamı ve faili olduğu tüm o faciaları ansızın karşıma çıkarıp beni olduğum yerde yerden yere çalacağımı nereden bilebilirdim?

Onulmaz bir öfke göğüs kafesimi sıkıştırdı, ansızın gözlerimden yaşlar boşandı. Hatırıma gelen yüzü ellerimle çaresizce savuşturmaya çalıştım, ne var ki bu hususta muvaffak olamadım zira babamın yüzü aklıma tek başına gelmiyor, yanında bengi gözyaşlarıyla birlikte zavallı annemin yüzünü de getiriyordu. Hâlbuki o yüzü savuşturmak, o yüzden kurtulmak benim için olabilir değildi. Dimağım o yüzü savuşturmayı reddetti, ellerimin aksine kollarım bana annemi getirmeye meyletti.

Başım avuçlarımda arasında ve göğsüme dayadığım dizlerimin üzerinde, bana annemi yanında babam olmaksızın hatırlatamayan belleğime, kabanımın cebinden çıkmama konusunda direten bir avuç peçeteye, beni bir şekilde bu sokağa kadar sürükleyen ve o adamın tam karşısında oturmaya mahkûm eden talihe, annemin anbean göğüslediği felaketlere, o felaketlerin gerçekleştiği anlara şahit olan gözlerime ve o anlar karşısında naçar kalan ellerime,

herkese, her şeye gün yüzü görmemiş küfürler ettim. Neden sonra öfkeden kor hâline gelmiş ve onu söndürme telaşındaki yaşlarca çevrelenmiş bir çehreyle iç çektim ve ellerimle yüzümü yelleyerek kendimi sakinleştirdim. O adamın babam olduğunu bilseydim etraftaki hiçbir varlığı, mahkûm olarak geçireceğim hiçbir yılı ve hayatımın hiçbir detayını önemsemeden ve bir anlığına dahi olsa tereddüde düşmeden onu öldürecek, bir şekilde gebermiş olduğunu bilseydim onun mezarına tükürecektim. Ne var ki belki bir an karşıma çıkar da ayrımsarım diye cüzdanimdan çıkarmadığım ilk gençlik fotoğrafı dışında babamın yüzüne ne yeniden rast gelebilirdim ne de nihayetinde dilsizliğin reva görüldüğü annemden kendisinin nerede olduğunu öğrenebilirdim. Ne olurdu ona üstelik böyle bir anda rast gelseydim de karşısına dikilseydim, ne olurdu yaşadıklarımın belki de tek müsebbibi olan o adamın o anda oracıkta yakasına yapıştırebilseydim... Nihayet sokakta olmanın öfkemin ateşli hâlini muhafaza ettiğini bilmekten gayrı kâr getirmeyeceğini anladım ve otele doğru ilerledim.

Akşam kalabalığında, bilhassa soğukta insan belli bir fikre yoğunlaşmaya olanak sağlayabilmekten ziyade aklında oluşturduğu fikir listesinde peyderpey ilerlerken varacağı yere varmış oluyor. Ben de, ihtimal, içten içe bu hengâmeden faydalanmak istiyordum. Zira aklım bir fikre onu hiç olmazsa geçiştirebilecek ölçüde yoğunlaşmadığında bir sonraki fikre geçemiyor, ben ise nihayetinde boğulacak gibi hissedip aklımı meşgul etmenin çarelerini arıyor fakat benden daha inatçı olduğundan geçiştiremediği fikri rafa kaldırmayı reddeden ve ebediyen sürecek gibi hissettirse de düğümü çözene kadar vazgeçmeyen aklıma hiçbir koşulda gem vuramıyorum. Her ne ile iştiğal edersem edeyim aklımın eş olmayan parçalara bölündüğünü hissediyor ve düğümün bulunduğu ana bölüm dışındaki hiçbir bölüme hiçbir şekilde yoğunlaşamıyorum. Böyle anlarda beni karşımdaki duvarla münakaşa hâlinde bulabilirsiniz.